

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำในการบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพ  
การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัย : นางวารุณี โพธิาสินธุ์

สาขาวิชา : ผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
: รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงบ ประเสริฐพันธุ์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพและเสนอแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการผสมผสานวิธีในการรวบรวมข้อมูลได้แก่วิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้ การศึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์และโรงเรียนห้องสอนศึกษา และทำการตรวจสอบทฤษฎีฐานราก โดยการสอบถามความคิดเห็นจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจำนวน 36 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 41 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 36 คน รองผู้อำนวยการและครู จำนวน 555 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 217 คนและ นักเรียนจำนวน 226 คน รวมทั้งสิ้น 1,034 คน การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารได้ศึกษาจาก พฤติกรรมของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณและงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียนและด้านการบริหารทั่วไป สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ทางเดียว (one-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

### ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สามอันดับ คือ การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม การมีเป้าหมายของการพัฒนาอย่างชัดเจน

ภาวะผู้นำด้านการบริหารงานวิชาการ สามอันดับแรก คือ การสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ภาวะผู้นำด้านการบริหารงบประมาณ สามอันดับแรก คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์ล่วงหน้าระยะปานกลาง โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสูงสุด จัดให้มีการพัฒนาระบบให้มีการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างโปร่งใส และการจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามแผนงานของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำด้านการบริหารงานบุคคล สามอันดับแรก คือ การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน เช่น การศึกษาต่อ การประชุมสัมมนา การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม การจัดให้มีการมอบหมายหน้าที่ชัดเจนตามระเบียบปฏิบัติราชการ

ภาวะผู้นำด้านการบริหารกิจการนักเรียน สามอันดับแรก คือการจัดให้มีการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน การจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

ภาวะผู้นำด้านการบริหารงานทั่วไป สามอันดับแรก คือ จัดให้มีการพัฒนาบริเวณภายในโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาดปลอดภัยและมีแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานสถานศึกษา การสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้แก่ ผู้ร่วมงาน ผู้ปกครองอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

**Title** : Leadership in Educational Administration for Quality Development in  
Secondary Schools

**Researcher** : Mrs. Varunee Pothasin

**Major** : Educational Leadership and Human Resource Management

**Advisory Committee**

: Associate Professor Dr. Ketmanee Markmee                      Advisor

: Associate Professor Dr. Rapin Posrie                              Advisor

: Assistant Professor Dr. SaNgob Prasertphan                      Advisor

**ABSTRACT**

The objectives of this research were to study the educational administration system, to analyze the leadership of the administrator in Secondary Schools with certified standard, and to present the concept of leadership development in educational administration with quality in secondary schools. The research methodology employed in the survey research used the integrated method of data gathering in terms of quantitative and qualitative information. This in-depth study developed the grounded theory. The samples of this study were from the Hangdongratrataupathum School and Hongson Suksa School. The grounded theory was cross-checked with the set of questionnaires which were the responses from the Secondary Schools in Secondary Education Service Area Office 34 in Chiangmai and Mae Hong Son Provinces. The simple random sampling was used to get the 36 samples (schools) out of 41 schools. The respondents were 36 school administrators, 555 deputy administrators and teachers, 217 basic education school committee members, and 226 students (a total of 1,034 people). The study on leadership by administrators was done from observing the administrators' behavior in academic management, budget and personnel management, student affairs management, and general administration. The statistics used for analyzing the data was a quantitative set of data which were means, standard deviation, percentages, t-test and one way ANOVA analysis to analyze the variations. For the qualitative method the study employed the Content Analysis. The

research findings were as follows:

The leadership of administrators affected the development of quality in education and administration management in secondary schools at three levels which were having visions in educational management to keep up with the changes, giving chances or opportunity for the participants and parents to participate in school activities, and having clear development targets.

The leadership in academic administration at the first three levels were the provisions of support for the teachers to arrange learning activities emphasizing the development of moral ethics, support for the teachers to arrange learning activities emphasizing on the academic achievement, and support for the teachers to arrange learning activities that developed the curriculum and arranged the diversification of the learning processes.

The leadership in budget management or administration at the first three levels were the involvement of the production of a strategic plan in advance that all sectors could highly participate in the arrangement of the development of a system of building transparency, and the arrangement of the budget allocation according to the plan of the school.

The leadership in personnel management at the first three levels were the support for teachers and personnel to develop themselves regularly which would lead to development of the learners such as allowance for pursuing education or attending conferences/seminars, the support for teachers and personnel to participate in working in teams, and the management to produce clear responsibility based on the regulations of governmental practice.

The leadership in student affairs management at the first three levels were the management and completion of the implementation of a student assistance system, the arrangement or management of complete and updated information technology on the learners, and the management to support the students to have discipline, morality, and ethics.

The leadership on general management at the first three levels were the arrangement to have development of a better school environment (safety, shade, cleanliness, and variety of learning sources), the support for information technology in the school administration, and the communication and publication about the information technology of the schools to the participants and parents in various ways and continuously, which resulted in the improvement of school administration quality.

## กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นกำลังใจ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ประเสริฐพันธุ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้แนวคิดคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ทำให้งานวิจัยประสบผลสำเร็จที่ดีได้

งานวิจัยครั้งนี้จะดำเนินไปไม่ได้หากไม่ได้รับความร่วมมือ อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ ในด้านการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาภาคสนามจากคณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนทางดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ และ โรงเรียนห้องสอนศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มังกร ทองสุกดี รองศาสตราจารย์ ประวัติ พันผาสุข รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หนูม้วน ร่มแก้ว และ ดร.สุกฤดา ตปนิยางกูรเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวงศ์พันธุ์ ไชยวัฒน์ ผู้อำนวยการวรทัศน์ บุญโคตร ผู้อำนวยการเสรี สุวรรณเพชร ผู้อำนวยการบุญเสริม สุริยา ผู้อำนวยการทีปชัย วงษ์วรศรีโรจน์ รองผู้อำนวยการปตินันท์ ไชยวรรณ รองผู้อำนวยการพวงทอง งามอาจ ผู้อำนวยการ ดร.สมนึก นาห้วยทราย และดร.ชนินทร์ ยาระณะ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิพากษ์เพื่อเติมเต็มให้ งานวิจัยสมบูรณ์

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครู นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนป่าซาง โรงเรียนนวมวิรป่าซาง โรงเรียนท่าชุมเงินวิทยาคาร โรงเรียนบ้านแป้นวิทยาคมสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 และทุกโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามงานวิจัย

การวิจัยเป็นงานที่หนัก ต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมาก กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญเป็น พลังอันยิ่งใหญ่ได้รับ จากคุณพงษ์สุวรรณ โพธิ์สินธุ์ คุณพรวิวรรณ โพธิ์สินธุ์ คุณกรรณิการ์ โพธิ์สินธุ์ และทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้